

Cumhuriyetin 100. yılında İzmir'in ilk devlet üniversitesine ait tıp dergisi: Tarihçe ve araştırma çalışması

Review of A Medical Journal of Izmir's First State University in the 100th Anniversary of the Republic: History and Research Study

Çağatay Üstün¹ Seçil Özçiftçi²

¹ Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

² İzmir Kâtip Çelebi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

ÖZ

Ülkemizde tıp fakültelerinin kuruluş tarihlerine bakıldığında İstanbul ve Ankara'dan sonra 1955 yılında kurulan Ege Üniversitesi, İzmir'deki ilk üniversite özelliğini taşımaktadır. Tıp ve ziraat bölümleri üniversitenin kuruluşundaki ilk iki akademik kurum olarak bilinmektedir. Kuruluşundan yedi yıl sonra üniversite öğretim üyelerinin ve hekimlerin tıpla ilgili bilimsel çalışmalarını yayınlamak amacıyla üniversitenin tıp fakültesi bünyesinde bir tıp dergisi yayın hayatına girmiştir. Dergi 1962-1973, 1974-1989, 1990 ile halen devam eden sayılarında üç kez isim değişikliği ile birlikte kapak, amblem değişimleri geçirmiştir. 1990 yılındaki isim, kapak resmi ve tasarımında yapılan değişikliğin ardından, günümüzde halen Ege Tıp Dergisi olarak yayın yaşamını sürdürmektedir. 2000 yılından sonra dergi basılı formatına ilaveten elektronik ortamdan da yayınlanmaktadır. Bu çalışmada derginin yayınlanmaya başladığı dönemden itibaren kısa tanıtımı ve yayın tarihinde geçirdiği değişiklikler incelenmiş olup "Tıp Tarihi ve Etik" alanında yer verilmiş bilimsel makalelerin bir listesinin sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ege Tıp Dergisi, İzmir, tıp tarihi.

ABSTRACT

When we look at the establishment dates of medical faculties in our country, Ege University, which was founded in 1955 after Istanbul and Ankara, is the first university in Izmir. The departments of medicine and agriculture are known as the first two academic institutions in the establishment of the university. Seven years after its establishment, a medical journal was published within the university's faculty of medicine in order to publish the medical scientific studies of university faculty members and physicians. The journal changed its name, cover and emblem three times between 1962-1973, 1974-1989, 1990- ongoing issues. Following the last change in its name, cover image and design in 1990, it continues to be published today as the Aegean Medical Journal. After 2000, the journal has been published electronically in addition to its printed format. In this study, the brief introduction of the journal since its inception and the changes it has undergone in its publication date are examined and it is aimed to present a list of scientific articles in the field of "History of Medicine and Ethics".

Keywords: Journal of Ege Medicine, İzmir, history of medicine.

Sorumlu yazar: Seçil Özçiftçi
İzmir Kâtip Çelebi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim
Dalı, İzmir, Türkiye
E-posta: secil.ozciftci@ikc.edu.tr
Başvuru tarihi: 13.11.2023 Kabul tarihi: 07.12.2023

GİRİŞ

Johannes Gutenberg (1398-1468) 1450 yılında matbaayı keşfetmiş olmasına rağmen, ülkemizde kullanılmaya başlanması ancak 18. yüzyılda gerçekleşmiştir. Bu durum dergilerin yayın hayatına başlamasını da doğal olarak etkilemiştir. Dönemin ilk dergisi 26 Mart 1849'da yayınlanmaya başlayan ve aylık çıkarılan *Vekayi-i Tıbbiye* isimli tıp dergisidir (1). Dönemsel incelemelere bakıldığında 1849-1923 yılları arasında Osmanlı Tıp dergilerinin sayısı 45 iken, bu sayının 1923-1973 yılları arasında 247'ye çıktığı görülmektedir (2). İzmir'de tıp alanında ilk çıkarılmaya başlanan dergi halk sağlığı konularına yönelik "Hıfzısıhha" dergisi olmuştur. Dergi 1908 yılında haftalık olarak yayınlanmış, dokuz aylık bir zaman diliminde son bulmuştur. İzmir Tabip Odası katkısıyla "İzmir Kliniği" isminde 1930 yılında bir dergi çıkmaya başlamış, ancak on yıl yayınlandıktan sonra derginin yayın hayatı son bulmuştur. İlk branş dergisi Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Cildiye Kliniği tarafından çıkarılmış yayın ömrü iki yıl kadar sürmüştür. Bu derginin yayınlandığı 1962 yılına kadar İzmir'de kapsamlı bir tıp fakültesi dergisinin varlığından söz edilememektedir. Derginin ilk sayısında belirtilen amaca göre: "*Dergide fakülte öğretim üyeleri ve yardımcılarının tıp mesleği ile ilgili yazılarına, tıp konulu bilimsel araştırmaları, vaka bildirimleri, derleme, çeviri, yayın özeti ve tıp haberi niteliklerine uygun türdeki yazıları burada belirtilen sıra ile yayınlanır*" şeklinde özetlenmiştir. Dergide orijinal çalışmalar en başta yer aldığından ötürü derleme ve vaka sunumu gibi makalelere ardı sıra yer verilmiştir. Ayrıca dergiye ait 1962-1971 yılları arasındaki birinci on yıllık yayın listesi Bayat ve Özgüven (1977) tarafından "Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası Birinci On Yıllık Fihrist 1962-1971" başlığıyla tasniflenmiştir (3) (Resim-15). Bunun sonrasında Ege Tıp Dergisiyle ilgili bu ve benzeri bir başka inceleme çalışması yapılmamıştır. Bunlara ilave olarak İzmir'de bir dönem etkin olmuş Ege Tıp Cemiyeti'nin (1960) bilimsel yayını olan ve cemiyet tarafından üç ayda bir kez yayınlanan ve üyelerine ücretsiz dağıtılan, basıldığı yer Ege Üniversitesi Matbaası olarak verilen Ege Tıp Cemiyeti Mecmuası isimli bir

başka derginin varlığı da söz konusudur. Derginin 1961 yılındaki Yazı İşleri Müdürü Doç. Dr. Şükrü Kaymakçalan olarak bilinmektedir. Bu konu hakkında geniş ve kesin bir bilgiye rastlanmamakla birlikte, derginin 1965 yılı da dahil olmak üzere yayın hayatına devam ettiği görülmektedir (4).

Bu yönüyle hazırlanmış olan çalışmada Ege Tıp Dergisi'nin başlangıcından bugüne kadar genel bir incelemesi ve değerlendirmesi yapılmıştır.

Ülkemizde ilk tıp fakültesi 1453'te kurulan Fatih Darüşşifası'ndan köken alan İstanbul Üniversitesi'dir. İkinci sırada 1927 yılında II. Türk Tıp Encümeni Toplantısı'nda karar verilen, II. Dünya Savaşı nedeniyle gecikmeye uğrayarak 1945 yılında kurulan Ankara Üniversitesi'dir (5). Daha sonra ise 1955 yılında İzmir'de kurulan Ege Üniversitesi üçüncü sırada yer almaktadır (6). Bu üniversitelerin süreli yayınlarına bakıldığında, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 1916'da, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 1947'de, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi ise 1962'de "Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası" adı ile dergicilik hayatına girmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda çalışmamızın amacı; Ege Tıp Dergisi'nin yıllar içerisindeki değişimini incelemek ve branşımız olan "Tıp Tarihi ve Etik" konularında dergide yayınlanmış çalışmaların bibliyografyasını hazırlamak şeklinde özetlenebilir.

GEREÇ ve YÖNTEM

Çalışmanın kaynağını Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Kütüphane arşivinde yer alan 1962 yılında yayınlanmaya başlayan ve halen Ege Tıp Dergisi adıyla yayın hayatına devam eden, kuruma ait tıp fakültesi dergisi oluşturmaktadır. Eylül 2023-Kasım 2023 arasında yapılan arşiv taramasıyla derginin bugüne kadar gerçekleşen isim, kapak ve amblem değişiklikleri, yayın düzeni ve konu içeriği açısından incelenmiş, birincil kaynaktan veri toplama kuralına uygun biçimde çalışılarak günümüze kadarki süreçte branşımız olan "Tıp Tarihi ve Etik" dahilinde yazılmış makalelerin tasniflenmesi yapılarak Tablo-1'de sunulmuştur.

Tablo-1. Ege Tıp Dergisinde (1962-2023) yılları arasında yayınlanan Tıp Tarihi ve Etik Konulardaki çalışmalar.

Yazar Adı	Yıl-Sayı-Sayfa No	Çalışma Başlığı
Aşar E.	Cilt:1 Sayı: 3 Yıl:1962; 165	Mehmet Ali Tanman 1913-1962
Mutlu N.	Cilt:2 Sayı:1 Yıl:1963; 165	Amerika tıbbından notlar I. Yüksek öğretim ve muhtariyet meselesi
Vardar Y.	Cilt: 4 Sayı:1 Yıl:1965; 70-76	Bugünkü bilgilerimizin ışığı altında hayatın menşesine dair düşünceler
	Cilt:5 Sayı:1 Yıl:1966	Prof. Dr. Necmettin Arkan (1920-1966)-Anma biyografisi
Ceyhun C.	Cilt:5 Sayı: 2 Yıl:1966; 256	Mikrobiyoloji tarihine kısa bir bakış
Ceyhun C.	Cilt:5 Sayı:4 Yıl:1966; 560	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi elektron mikroskopu merkezinin kuruluşu
Ceyhun C.	Cilt:6 Sayı:1 Yıl:1967; 7	Kolera hakkında 100 yıl öncesine ait bir belge
Ceyhun C.	Cilt:6 Sayı:1 Yıl:1967; 125	İlk sivil tıp okulunun 100.yıl dönümü
Ceyhun C.	Cilt:6 Sayı: 2 Yıl:1967; 277	Florence Nightingale modern hemşireliğin kurucusu
Cireli E.	Cilt:6 Sayı:2 Yıl:1967; 279	Asklepios, Bergama Asklepiyonu ve Asklepios kültüründe tedaviler
Kumral K.	Cilt:6 Sayı:4 Yıl:1967; 545	Nöro-radyolojinin tarihçesi
Ceyhun C.	Cilt:8 Sayı:3 Yıl:1969; 439	XIX. yüzyılda Türkiye'de tababet
Ceyhun C. (Aliyev, A.R.'den)	Cilt:9 Sayı:3 Yıl:1970; 545	Orta asır Türk tababetinin görkemli abidesi
Ceyhun C.	Cilt:9 Sayı: 3 Yıl:1970; 557	Hekimbaşı'lar imparatorluk devrimizin sağlık bakanı yetkili kişileridir
Ceyhun C.	Cilt:10 Sayı:1 Yıl:1971; 139	Müderis Dr. Mazhar Paşa ölümünün 50. yıl dönümü anma günü dolayısıyla
	Cilt:12 Sayı:1 Yıl:1973	Prof. Dr. Fethi Serter'in Hayat Hikayesi
Akgün N.	Cilt:12 Sayı:2 Yıl:1973	Prof. Dr. Emin Faik Üstün'ün Biyografisi-Prof. Dr. Emin Faik Üstün'ün Cenaze Töreninde Prof. Dr. Necati Akgün'ün Konuşması
Övünç G., Cura O.	Cilt:12 Sayı:3 Yıl:1973; 341-342	Prof. Dr. Nüzhet Atav
Erel M., Gökay F., Tokgöz M., Erefe İ.	Cilt:12 Sayı:3 Yıl:1973; 455-468	Türkiye'de Köy İçme Suları ile İlgili Mevzuatın Gelişim Tarihçesi ve Su Probleminin Çözümlemesiyle Münasebetlerinin Araştırılması
	Cilt:12 Sayı:4 Yıl:1973	Ord. Prof. Dr. Muhiddin Erel Tören İzlenimleri (Emekliye Ayrılması sebebiyle)
Lök V.	Cilt:13 Sayı:1 Yıl:1974; 117-120	XV. Asırda Anadolu Türklerinde Kırık-Çıkık Tedavisi
Berken D., Tuğlular İ.	Cilt:13 Sayı:2 Yıl:1974; 245-255	Psikofarmakolojinin Kısa Tarihçesi
	Cilt:13 Sayı:3 Yıl:1974	Muvaffak Arıcan (1924-1974)-Biyografisi
Ceyhun C.	Cilt:14 Sayı:1 Yıl:1975; 167-169.	Hekimin Görevi
Bayat AH.	Cilt:17 Sayı:3 Yıl:1978; 615-624.	Tıp ve Sanat Tarihi Açısından Manisa Darüşşifası 946H/1539
Bayat AH.	Cilt:17 Sayı:4 Yıl:1978; 863-870.	Türk Tıbbının ve Sanatının Bir Şaheseri
	Cilt:16 Sayı:2 Yıl:1977	Doç. Dr. Cihat Şevki Ceyhun'un Hayat Hikayesi 1916-1976
	Cilt:16 Sayı:4 Yıl:1977	Doç. Dr. Sadi ER (1929-1977)
Özerdim SN.	Cilt:16 Sayı:4 Yıl:1977	Bir Bilim Eri için
Koç M., İyriboz Y.	Cilt:18 Sayı:3 Yıl:1979; 691-696.	Değişen Ülke Koşullarında Hekimin Rolü
Y. Erhan	Cilt:23 Sayı:1 Yıl:1984; 333-340.	Türkiye'de Patolojinin Geleceği

	Cilt:24 Sayı:1 Yıl:1985	Prof. Dr. Namık Kemal Menteş'in anısına (1922-1985)
	Cilt:31 Sayı:4 Yıl:1992	Hocamız Prof. Dr. Nejat Sabuncu (05.08.1932-05.04.1991)
	Cilt:32 Sayı 1-2 Ocak-Nisan Yıl:1993	Hocamız Prof. Dr. Gaye Kendir (14.08.1948-26.11.1992)
	Cilt:32 Sayı: 1-2 Ocak-Nisan Yıl:1993	Hocamız Prof. Dr. Vehbi Göksele 1914-1992
Cireli E., Nalbantoğlu E., Zileli M.	Cilt:32 Sayı:3-4 Temmuz-Ekim Yıl:1993; 319-322.	Anadolu Tıp Tarihinde Antik Çağda Uygulanan Trepanasyon Örnekleri
	Cilt:33 Sayı:3-4 Temmuz-Ekim Yıl:1994	Hocamız Prof. Dr. Alev Güçlü (1937-1994)
	Cilt:34 Sayı:1-2 Ocak-Nisan Yıl:1995	Hocamız Prof. Dr. Hayriye Derin (1934-1995)
	Cilt:34 Sayı:3-4 Temmuz-Ekim Yıl:1995	Hocamız Prof. Dr. Şevket Yaşarol (1922-1995)
Öksel F., Taneli B., Hakerlerler H.	Cilt:36 Sayı:3-4 Temmuz Ekim Yıl:1997; 95-98.	Geleneksel Mesir Macunundaki Eser Element Düzeyleri
	Cilt:37 Sayı:1-2 Ocak-Temmuz Yıl:1998	Prof. Dr. Fatma Övül'ün Yaşam Öyküsü
	Cilt:37 Sayı:1-2 Ocak-Temmuz Yıl:1998	Prof. Dr. Senay Öztop'un Yaşam Öyküsü ve Özellikleri
	Cilt:37 Sayı:3-4 Temmuz Ekim Yıl:1998	Prof. Dr. Kemal Yüce'nin Yaşam Öyküsü
Makay Ö., Samancılar Ö., Terek C.M., Apaydın A., Palamar M., Dökümcü Z., Şimşir A., İçöz G., Kaplan H.	Cilt:46 Sayı:3 Yıl:2007; 123-127	İlk yıl asistanı aydınlatılmış onam alabilir mi?
Sevencan F., Aslan D., Akın A., Akın L.	Cilt:51 Sayı:1 Yıl:2012; 43-50	Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar yönünden riskli davranış gösteren kişilerin damgalanma konusundaki görüşleri ve sağlık hizmeti kullanımlarına ilişkin değerlendirmeler
Bildik T.	Cilt:52 Sayı:4 Yıl:2013; 223-229	Ölüm, kayıp, yas ve patolojik yas
Üstün Ç., Demirci N.	Cilt:52 Sayı:4 Yıl:2013; 230	Yaşlı insanların sosyal dışlanmasına karşı hukuki çalışmalar: Çin örneği
Tatar G., Ulucay T., Asirdizer M., Yavuz M S., Zeyfeoglu Y., Dalgic M., Koker M.	Cilt:53 Sayı:1 Yıl:2014; 25-27	İzmir (Türkiye)'de ergen ve gençlerde mediko-legal ölümlerin analizi
Üstün Ç., Demirci N.	Cilt:53 Sayı:3 Yıl:2014; 177	Tıbbi hatalar tüketici haklarına dönüşürken
Üstün Ç., Demirci N.	Cilt:54 Ek sayı Yıl:2015; 74-75	Editör'e mektup: İki düzeltme ve iki öneri
Varol ZS., Çiçeklioğlu M., Taner Ş.	Cilt:55 Sayı:3 Yıl:2016; 122-128	Bir tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algı düzeyi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi
Üstün Ç., Demirci N.	Cilt:55 Sayı:3 Yıl:2016; 158-162	Biyoteknoloji, tıp ve etik
Korhan EA.	Cilt:56 Sayı:3 Yıl:2017; 162	Yaşam sonu bakımında insan onuru
Korhan EA., Ceylan B., Üstün Ç., Kırşan M.	Cilt:57 Sayı:2 Yıl:2018; 75-81	Hemşirelik öğrencileri gözüyle klinik alanda etik sorunlar
Bozbıyık O., Gök M.	Cilt:60 Sayı:2 Yıl:2021; 163-168	COVID-19 pandemisinin genel cerrahi uzmanlık eğitimine etkisi
Eminov A., Kavlak O., Eminov E., Ergenoğlu A., İtil İM.	Cilt:61 Sayı:4 Yıl:2022; 626-635	The effects of lavender oil and ice applications used in episiotomy care on episiotomy pain
Akpınar CV., Mandıracıoğlu A., Ozvurmaz S., Kurt F., Koç N.	Cilt:62 Sayı:3 Yıl:2023; 406-417	Kırsal bir bölgede kronik hastalığı olan bireylerin tedaviye uyumu ve sağlık okuryazarlığı
Temürkol SC., Kaya A.	Cilt:62 Sayı:3 Yıl:2023; 418-431	Uzmanlık öğrencilerinin hekim hakları konusundaki bilgi düzeylerine ilişkin öz değerlendirmeleri

BULGULAR

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinin bilimsel yayın organı olan Ege Tıp Dergisinin tarihsel geçmişi incelendiğinde 1962 yılından 2023 yılına kadar üç kez isim değişikliği geçirdiği tespit edilmiştir. Bu

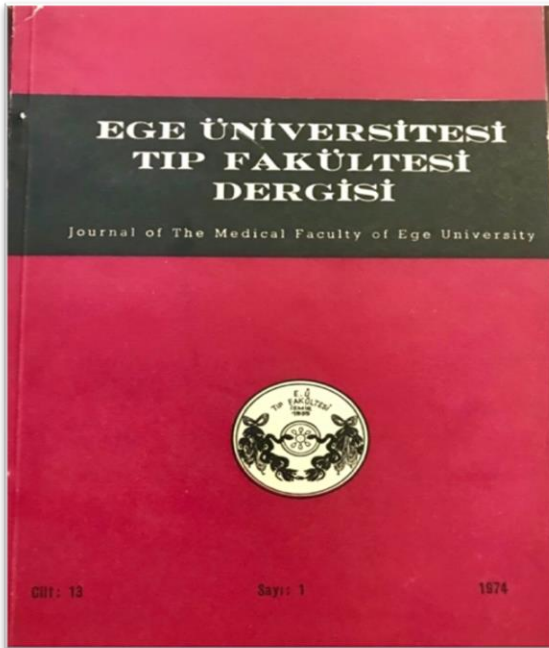
dönemler, 1) Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, 2) Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 3) Ege Tıp Dergisi şeklinde özetlenebilir. Derginin dış kapak tasarım dizaynında yaşanan değişimler ise Resim 1-8'de verilmiştir.

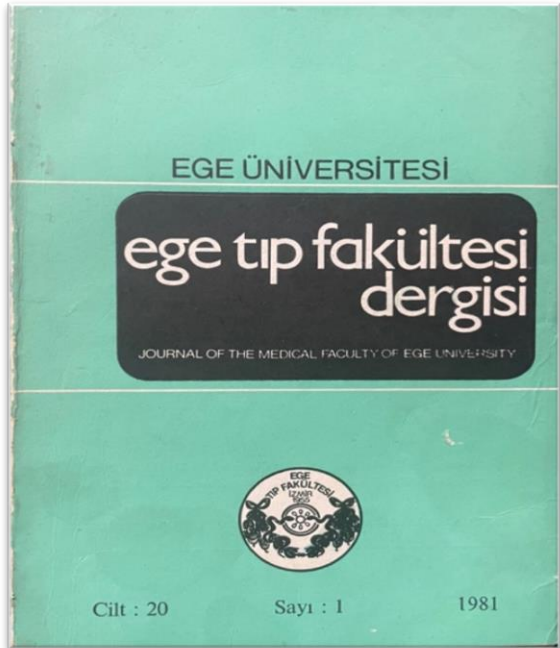
Resim-1. 1962-1966 yılları arası kapak sayfası görünümü

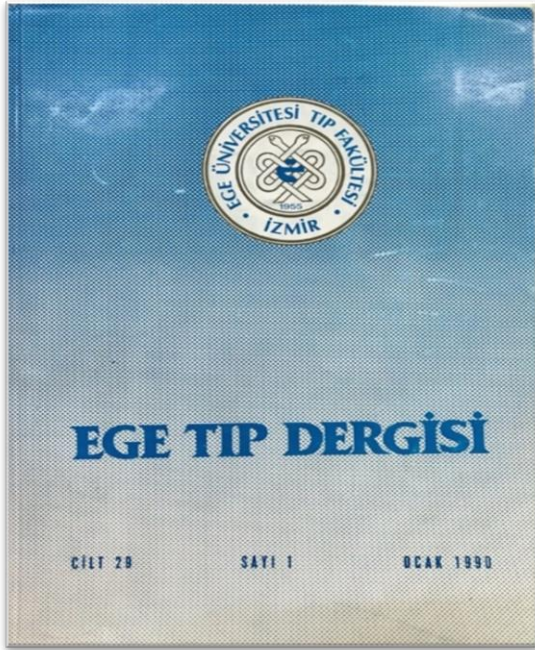
Resim-2. 1967-1973 yılları arası kapak sayfası görünümü

Resim-3. 1974-1980 yılları arası kapak sayfası görünümü

Resim-4. 1981-1989 yılları arası kapak sayfası görünümü

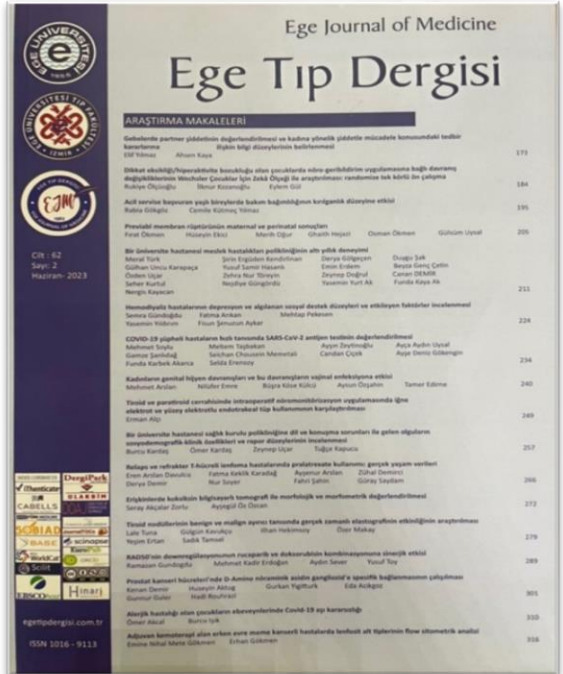
Resim-5. 1990-2006 yılları arası kapak sayfası görünümü

Resim-6. 2007-2021 yılları arası kapak sayfası görünümü

Resim-7. Üniversite ve dergi ambleminin eklenmiş görünümü (Cilt:61 Sayı:3 Yıl: 2022)

Resim-8. Derginin 2023 yılı kapak görünümü (Cilt:62 Sayı:2 Yıl:2023)

1. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası Dönemi

Dergi 1962 yılında yayın hayatına başlamıştır. 1962-1973 yılları arasında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, yılda dört sayı şeklinde yayınlanmıştır. Derginin dış kapak sayfasında yer alan grafik çizimi tarzındaki amblemde bir kaptan beslenen iki yılan figürüne yer verilmiştir. (Resim-1). Derginin "İçindekiler" bölümü incelendiğinde araştırma çalışmalarının ağırlıkta olduğu ve 91 sayfadan oluştuğu tespit edilmiştir (Resim-9). Ayrıca ilk sayısında (Cilt:1 Sayı:1) "İçindekiler" bölümü sadece Türkçe yazılmış, 1966 yılı Cilt:5 Sayı:4'e kadar bu şekilde devam etmiş (Resim-10), ardından 1967 yılından itibaren (Cilt:6 Sayı:1) "İçindekiler" bölümü ayrıca "Contents" şeklinde de verilmeye başlanmıştır (Resim-11,

12, 13). Dergide fakülte haberleri, kongre haberleri, üniversite açılış konuşmaları ve vefat haberleri de yer almaktadır. İlk sayının kapak iç sayfasında "Yayın Komisyonu" olarak; Prof. Dr. Sabiha Cura, Prof. Dr. Necati Akgün, Prof. Dr. Şevket Yaşarol, Doç. Dr. Cemal Gezen, Doç. Dr. Yavuz Aksu'nun görevli olduğu görülmektedir. Derginin isim değiştirmeden önceki son sayısı 1973 yılı Cilt:12 Sayı:4'de daha önceki sayılardan farklı bir düzen dikkat çekmemektedir (Resim-14).

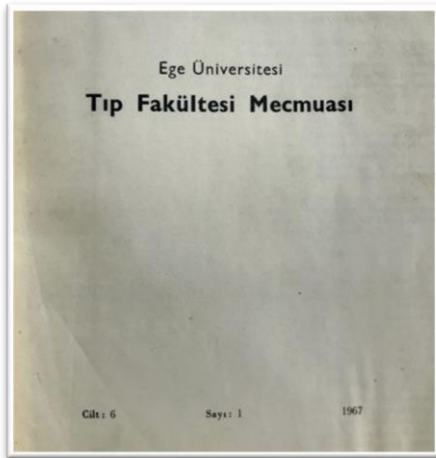
1967 yılında, derginin dış kapak tasarımı değişmiş, bu ikinci değişiklik 1973 yılında gerçekleşmiştir. 1990 yılından itibaren dış kapak tasarımı değişmesinin yanı sıra derginin adı Ege Tıp Dergisi olmuştur.

İÇİNDEKİLER		
Angius Pectus Telesindis Mesajları	Ömer Yiğitler, Naci Güler	1 - 3
Yeni Değişimler Canlı/Süre Kanamamalarıyla Etkilenen Hastaların Üzerinde Anamnezler	Sahiba Cura, Tahsin Özgür	7 - 14
İki Kasarolik Telesindis Etkinleştirilgen Akıntı Nöbetleri - Genel Gözet		15 - 21
Anatolya Tıbbi Etkileri Bir Retrospektif Gözetiminde Yakın	Herik Gökül, Yavuz Akın	21 - 28
İki Primer Mide Malign Epitelyoma'sı	Ömer Yiğitler, Yavuz Akın, Ali Özer	29 - 34
Aktar İnfeksiyon Hastalıkları ve Değişim İki	Sahiba Cura, Yavuz Akın	35 - 43
Siz Gevce Peritonitisi Canlı Pektus	Sahiba Cura, Yavuz Akın, Cevdetin Ekin	41 - 48
Karapınal Akıntıları	Yahşi Gökül, Nail Tataroğlu, İsmail Taşkın, Nihal Çiğdem	41 - 54
Beslenme Tıbbi Hastalıkları İçin Bir Dönem Etkiliği	Yahşi Gökül, Mikdat Ali Bülent, Çiğdem Taşkın	55 - 59
Bir Yaprak Hastalığı (Parasoma Retrospektif) Yakın	Sahiba Cura, Yavuz Akın, Fatma Akın	60 - 67
Vahşi Öksürük Hastalığı	Yahşi Gökül, Nail Tataroğlu, İsmail Taşkın	68 - 71
Pektus	Sahiba Cura, Rıza Taşkın	71 - 78
1961 Yılında Amerika'da Mikrobiyolojik Enstitülerin İki Zevce ve İncelenece	Sahiba Cura	79 - 83
Fakülte Haberleri		84 - 85
Tıbbi Yaprak Özetleri		85 - 91

Resim-9. İçindekiler bölümü görünümü (Cilt:1 Sayı: 1 Yıl:1962)

İÇİNDEKİLER		
(Sayı 1-4, 1966)		
Yeni Anamnezlerin Karşılaştırılması Üzerinde Yapılan Çalışmalar	Dr. Üste SENGEL, Dr. Yavuz AKSUN	1 - 3
Tıbbi Bilimsel Toplum Kalkınması Çalışmaları	Dr. Sahiba ÖZGÜR, Dr. Tahsin ÖZGÜR, Dr. Sabiha CURA	4 - 9
İncelenece Hastaların Birinci Retrospektif ve İkinci Retrospektif Çalışmaları	Dr. Naci İ. HARBİ	10 - 19
Tıbbi Bilimsel Toplum Kalkınması Çalışmaları II (Hastalık Hastalıkları)	Dr. Sahiba ÖZGÜR, Dr. Rıza TAYLI	20 - 23
Yeni İki Hastalık (Hastalıklar II) ve İkinci Çalışmaları	Dr. Ali ÖZER, Dr. Mikdat TENER	24 - 28
Long Term Antimicrobial Therapy With Special Emphasis On Combination of Control	Dr. Yavuz AKSUN, Dr. İsmail GANAY	29 - 37
İncelenece Hastalıklarında İki Kayı Kanamamaları (iki 50 Yaş)	Dr. Yavuz AKSUN, Dr. İsmail GANAY, Dr. Sabiha CURA, Dr. Ali ÖZER, Dr. Mikdat TENER	38 - 42
İncelenece Hastalıklarında Yaprak Hastalıkları ve İkinci Çalışmaları	Dr. Mikdat TENER	43 - 45
Paradik, Pektus Hastalıklarında Gözetim Gözetim Anamnezleri	Dr. İsmail GANAY, Dr. Sabiha CURA	46 - 51
Klinik Fakülte Hastalıkları ve İkinci Çalışmaları	Dr. İsmail GANAY, Dr. Sabiha CURA	52 - 54
İki Hastalıklarında Gözetim Telesindis Nöbeti Mikrobiyolojik Gözetiminde	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	55 - 58
Hastalık Hastalıkları ve İkinci Çalışmaları Üzerinde Çalışmalar	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	59 - 63
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	64 - 67
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	68 - 71
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	72 - 75
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	76 - 79
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	80 - 83
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	84 - 87
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	88 - 91

Resim-10. İçindekiler bölümü görünümü (Cilt:5 Sayı:4 Yıl:1966)

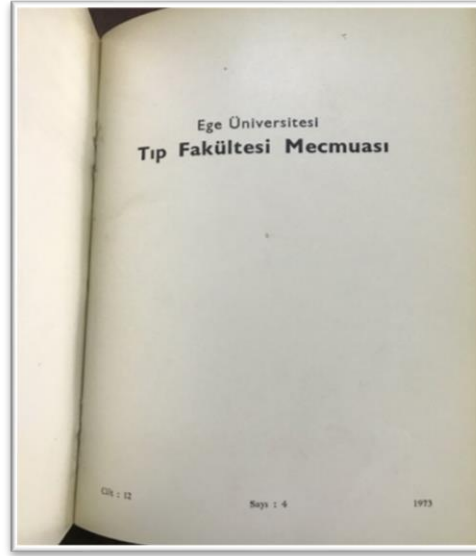
Resim-11. İç kapak düzeni görünümü (Cilt:6 Sayı:1 Yıl:1967)

İÇİNDEKİLER		
Yeni Anamnezlerin Karşılaştırılması Üzerinde Yapılan Çalışmalar	Dr. Üste SENGEL, Dr. Yavuz AKSUN	1 - 3
Tıbbi Bilimsel Toplum Kalkınması Çalışmaları	Dr. Sahiba ÖZGÜR, Dr. Tahsin ÖZGÜR, Dr. Sabiha CURA	4 - 9
İncelenece Hastaların Birinci Retrospektif ve İkinci Retrospektif Çalışmaları	Dr. Naci İ. HARBİ	10 - 19
Tıbbi Bilimsel Toplum Kalkınması Çalışmaları II (Hastalık Hastalıkları)	Dr. Sahiba ÖZGÜR, Dr. Rıza TAYLI	20 - 23
Yeni İki Hastalık (Hastalıklar II) ve İkinci Çalışmaları	Dr. Ali ÖZER, Dr. Mikdat TENER	24 - 28
Long Term Antimicrobial Therapy With Special Emphasis On Combination of Control	Dr. Yavuz AKSUN, Dr. İsmail GANAY	29 - 37
İncelenece Hastalıklarında İki Kayı Kanamamaları (iki 50 Yaş)	Dr. Yavuz AKSUN, Dr. İsmail GANAY, Dr. Sabiha CURA, Dr. Ali ÖZER, Dr. Mikdat TENER	38 - 42
İncelenece Hastalıklarında Yaprak Hastalıkları ve İkinci Çalışmaları	Dr. Mikdat TENER	43 - 45
Paradik, Pektus Hastalıklarında Gözetim Gözetim Anamnezleri	Dr. İsmail GANAY, Dr. Sabiha CURA	46 - 51
Klinik Fakülte Hastalıkları ve İkinci Çalışmaları	Dr. İsmail GANAY, Dr. Sabiha CURA	52 - 54
İki Hastalıklarında Gözetim Telesindis Nöbeti Mikrobiyolojik Gözetiminde	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	55 - 58
Hastalık Hastalıkları ve İkinci Çalışmaları Üzerinde Çalışmalar	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	59 - 63
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	64 - 67
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	68 - 71
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	72 - 75
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	76 - 79
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	80 - 83
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	84 - 87
İncelenece Hastalıklarında Gözetim Telesindis Hastalıkları	Dr. Sabiha CURA, Dr. Sabiha CURA	88 - 91

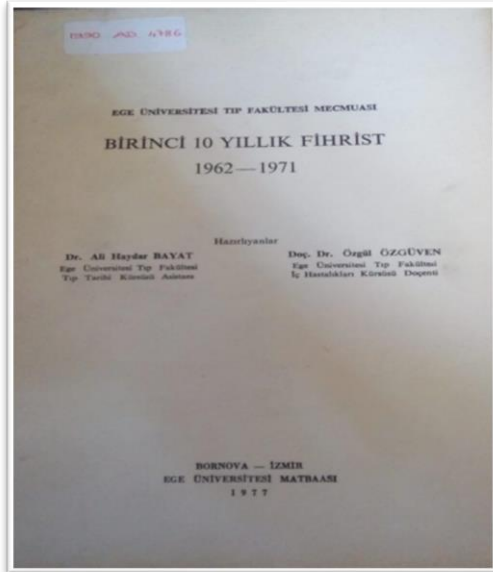
Resim-12. "İçindekiler" bölümü görünümü (Cilt:6 Sayı:1 Yıl:1967)

CONTENTS	
Heart protein and its Fraction changes in cases with aortic arch aneurysm	Dr. Ömer YIGİTBAŞI, Dr. İsmail NALBANTGİL, Dr. Özgül ÖZGÜVEN, Dr. Ghad CEYHAN
Blinded years old vertebrae about osteoporosis	Dr. Ömer YIGİTBAŞI, Dr. İsmail NALBANTGİL, Dr. Ahmet BERBER, Dr. Dilem SAYCI, Dr. Ahmet TEREK
Electrocardiographic survey of the indirect effects of V. irradiation on the heart	Dr. Nuran I. HARBİL, Dr. Naci AKGÜN
Studies of intraventricular communications with left-to-right shunt (Pulsometric hydrogen dilution curves)	Dr. Ömer YIGİTBAŞI, Dr. Ahmet BERBER, Dr. İsmail NALBANTGİL, Dr. Ahmet TEREK
A comparative study on the chromosomal karyotypes of normal human cells and the HeLa culture cells.	Dr. Feriye ÇEBELİ
Correction of atrial fibrillation to sinus rhythm, by D.C. shock.	Dr. Ömer YIGİTBAŞI, Dr. İsmail NALBANTGİL, Dr. Ahmet BERBER
The Pharmacological properties of <i>Colera benedictina</i> Linné	Dr. Dilem BERKAN, Dr. Akın ÇAKIROĞLU
The Ossification Centers of Newborn Infants in Egean Region	Dr. Şakir ÖZGÜR, Dr. İbrahim YAKAR
Heart lipid and lipid fractionchanges in patients with aortic arch aneurysm	Dr. Ömer YIGİTBAŞI, Dr. İsmail NALBANTGİL, Dr. Özgül ÖZGÜVEN
Plasma Correction of congenital gas Equimolarities	Dr. Münevver DİNC, Dr. Naci AKGÜN
Role of serum copper in general arteriosclerosis and myocardial infarction	Dr. Özgül ÖZGÜVEN
Coronary heart disease in patients showing first symptoms after 50 years of age	Dr. Ömer YIGİTBAŞI, Dr. İsmail NALBANTGİL, Dr. Ahmet BERBER, Dr. Dilem SAYCI, Dr. Ahmet TEREK

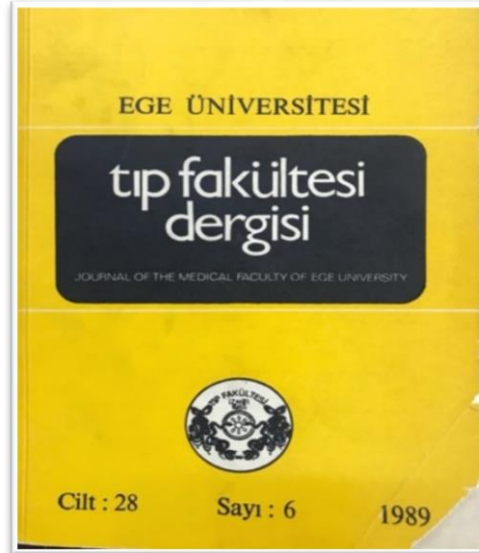
Resim-13. "Contents" bölümü görünümü (Cilt:6 Sayı:1 Yıl:1967)

Resim-14. İç kapak düzeni görünümü (Cilt:12 Sayı:4 Yıl:1973)

Resim-15. Birinci On Yıllık Fihrist (1962-1971)

Resim-16. Dergi Kapak Sayfası Görünümü (Cilt:28 Sayı:6 Yıl: 1989)

2. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi Dönemi

1974-1989 yılları arasında derginin yeni ismi Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi olarak (Cilt: 13 Sayı:1 Yıl: 1974) belirlenmiştir (Resim-3). Bu dönemde yayınlanan derginin amblemi, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin amblemiyle aynı görünümde olup, Bergama Askleponu'nun girişinde yer alan kırık yarım mermer sütunda (yılanlı sütun) bulunan tıp sembolü motiflerini içermektedir. Ege Bölgesi'ndeki bir asklepionda yer alan bu sembolün hem tıp fakültesinin hem

de derginin amblemi olarak kullanılması, tıbbın tarihsel ve kültürel mirasının sürekliliğine işaret ettiği söylenebilir (Resim-17). Bu sayıda derginin yayın kurulunda Yavuz Aksu, Güngör Nişli, Nejat Kaplanoğlu, İstemi Nalbantgil, Müfit Arcasoy yer almaktadır. "İçindekiler" bölümü konu dağılımı olmadan düzenlenmiştir. Bu sayıda tıp tarihi alanında bir çalışma da yer almaktadır. "İçindekiler" bölümü ayrıca İngilizce olarak "Contents" şeklinde de verilmiştir. Derginin içinde bugün orijinal araştırma olarak bilinen çalışmalar

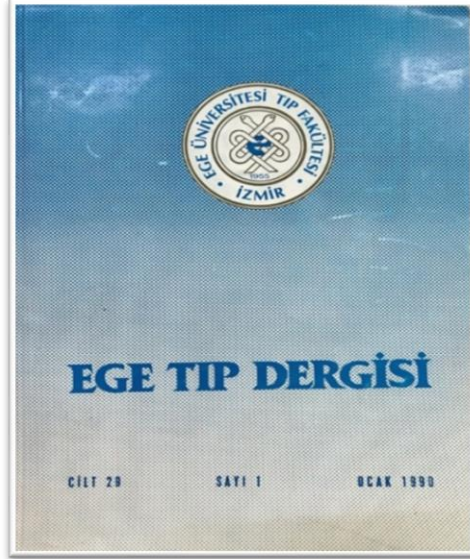

ve ardından da vaka sunumları yer almaktadır. 1981 yılında derginin dış kapak tasarımı değişmesine rağmen, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi amblemi varlığını korumaya devam etmiştir. Dergi 1989 yılında 6 sayı olarak çıkmış, daha sonraki yıllarda ise tekrardan 4 sayı şeklinde yayımlanmaya devam etmiştir. Derginin üçüncü isim değişikliği gerçekleşmeden önceki son sayısı Cilt: 28 Sayı:6 Yıl: 1989 şeklindedir (Resim-16). Bu sayının iç kapak sayfasında

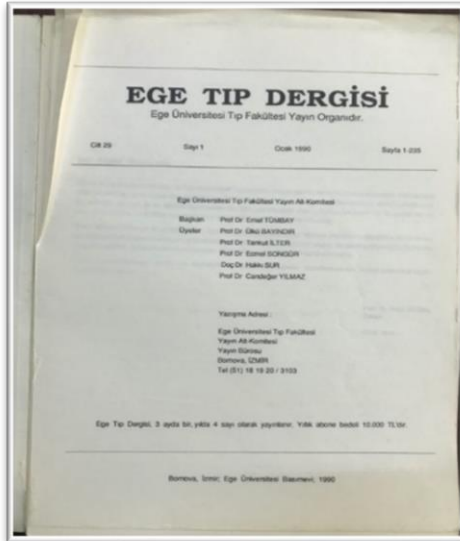
Fakülte Yayın Komitesi'nde yer alan hocaların isimleri şu şekilde verilmiştir: Başkan: Prof. Dr. Hanefi Çavuşoğlu, Üyeler: Prof. Dr. Ülkü Bayındır, Prof. Dr. Ecmel Songür, Prof. Dr. Candeğer Yılmaz, Prof. Dr. Ekrem Okyay. Aynı sayıda "İçindekiler" bölümünde yer alan çalışmaların türlerine göre; "Araştırmalar", "Derlemeler" şeklinde ayrılarak yer aldığı görülmektedir.

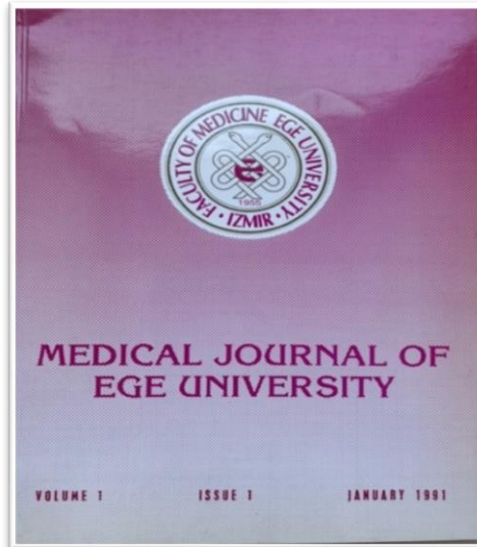
Resim-17. Yılanlı mermer sütun (Bergama Asklepiyonu)

Resim-18. Dergi kapak sayfası görünümü (Cilt:29 Sayı:1 Yıl:1990)

Resim-19. Yayın kurulu listesi (Cilt:29 Sayı:1 Yıl:1990)

Resim-20. Medical Journal of Ege University dış kapak sayfası görünümü

3. Ege Tıp Dergisi Dönemi

Derginin 1990 yılından günümüze kadar devam eden değişikliğe uğramış son ismi Ege Tıp Dergisi'dir. Dergi toplamda üç kez isim değiştirmiştir. 1990 yılında derginin bir Yayın Kurulu mevcuttur. Ancak Hakem Kurulu, Danışma Kurulu gibi bir ifadeye rastlanmamaktadır. O dönemde derginin içerik tarzında bir değişiklik olmamıştır. Yıl:1990 Cilt:29 Sayı:1'de (Resim 18) derginin yayın alt komisyonu başkanı Prof. Dr. Emel Tümbay, üyeler Prof. Dr. Ülkü Bayındır, Prof. Dr. Tankut İter, Prof. Dr. Ecmel Songür, Doç. Dr. Hakkı Sur, Prof. Dr. Candeğer Yılmaz şeklindedir (Resim 19). Ayrıca bu dönemde dergiye üniversite dışında görev yapan öğretim üyelerinin yayınları da kabul edilmiştir. Derginin arka kapak iç sayfasında bulunan "Ege Tıp Dergisi Yazı Kuralları" formatı halen günümüzde de devam etmektedir. Bu dönemde Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinin amblemi yeniden değişmiştir. Amblemden grafik çizim tarzında hazırlanmış çift sarmallı yılan figürünün ortasında Ege Üniversitesini sembolize eden bir "e" harfinin yer aldığı görülmektedir (Resim-18).

1991 yılında Ocak-Nisan-Temmuz-Ekim sayıları "Medical Journal of Ege University" başlığı altında ve amblemi de aynı kalmak üzere, içeriğinde İngilizce tıbbi makalelerin olduğu ek bir seri daha yayınlanmıştır. Bu ayrı bir baskı değil, Index Medicus'a uygun yazılması istenen ek yayınlar şeklinde gerçekleşmiştir (Resim-20). Yükseköğretim Kurulu'nun üniversitelerdeki akademik yükseltmelerde SCI ve SCI dışındaki uluslararası indekslerde taranan dergilerde yayımlanan makalelere özel bir değerlendirme getirmesi üzerine Medical Journal of Ege University dergisine yayımlanmak üzere gönderilen makalelerin kalitesinde ve kantitesinde azalma olması üzerine, 2001 yılında iki farklı bilimsel dergi çıkartmak yerine, bunun tek bir bilimsel dergi olan Ege Tıp Dergisi ile bütünleşmesi sağlanmıştır.

Bu çalışmamızda 10 yıl kadar etkin olarak yayınlanmış Medical Journal of Ege University dergisinin de taraması yapılarak, bu sayılar da kapsam dahiline alınarak içeriğinde "Tıp Tarihi ve Etik" alanında yayınlar olup olmadığı da incelemeye dahil edilmiştir.

1993 yılında Cilt: 32 Sayı: 1-2 Ocak-Nisan periyodik baskısına ilaveten 1. Tıp Bilimleri

Öğrenci Kongresi'nin bilimsel tutanaklarının yer aldığı ek bir sayıya daha yer verilmiştir.

2007 yılı Cilt:46 Sayı:1'den itibaren dergide yeniden bir dış kapak dizaynı değişimi gerçekleşmiştir (Resim-6).

2022 yılı Cilt:61 Sayı:3'ten itibaren derginin kapak dizaynı aynı kalmakla beraber sol köşesindeki amblemler ve bilimsel dizin sembollerinin yer aldığı bir hale dönüşmüştür (Resim-7).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi'nin yayınlanmış sayıları incelendiğinde geçmiş yıllara göre, derginin sayfa sayısında artış gözlemlenmektedir. Bu süreçte kâğıt kalitesinin de arttığı, tablo ve şekillerde elle çizim yönteminin yerini dijital ortamda yapılan çizimlerin aldığı, ilk sayılarda tıp fakültesi haberlerine ve önemli gelişmelere de yer verildiği halde bu bölüme daha sonraki sayılarda yer verilmediği görülmüştür. Belki bu bölümün günümüzde yeniden aktif hale getirilmesinin tıp fakültesi içindeki güncel bilgilere yer verilmesi açısından olumlu bir geleneğin sürdürülmesine olumlu bir katkı sağlayacağı düşünülebilir. Tıptaki ilerlemeler ve bilimsel bilgideki artış sebebiyle dergi içeriğindeki orijinal ve diğer çalışmalara ilişkin makale sayısı ve farklı branşlar önemli bir artış göstermiş ve dergiye dışardan da yayın kabulüne başlanmıştır.

Bu makalede Ege Tıp Dergisinin tarihçesi, derginin kapak, amblem ve içerik tasarımlarının değişiminin yanında kendi çalışma alanımız olan "Tıp Tarihi ve Etik" ile ilgili olarak hazırlanmış çalışmaları da tasnifleyerek, bir listesini vererek bu konudaki araştırmamızın diğer boyutunu da tamamlamış olduğumuz söylenebilir. Buna göre incelendiğinde 16'sı dergi editöryası tarafından yayınlanan anma yazısı, ikisi folklorik tıp çalışması, 23'ü genel tıp tarihi şeklinde olmak üzere toplam 41 adet tıp tarihi alanında; 17 adet etik konusunda çalışma yayınlanmıştır. Etik konusunda ilk çalışma 1965 yılında Vardar tarafından "Bugünkü Bilgilerimizin Işığı Altında Hayatın Menşesine Dair Düşünceler" başlığıyla hazırlanmıştır. Etik konularında özellikle 1998 yılından sonra belirgin artış yaşandığı görülmektedir. Bunun da en önemli sebeplerinden biri, 01.08.1998'de 23420 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Hasta Hakları Yönetmeliği'nin bir yansıması olarak görülebileceği söylenebilir (7). Elbette ki, her

branşın bu dergide kendi çalışma alanına özgü konularda yayınlanmış makaleleri tasnifleyerek araştırma ve inceleme yapabileceğini hatırlatmakta fayda vardır.

Diğer önemli konu, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi ambleminin yanı sıra dergide de kullanılan ambleminin zaman içinde değişikliğe uğramasıdır. M.Ö. IV. yüzyıldan M.S. IV. yüzyıla kadar etkin olan, İzmir'in kuzeyinde Bergama'da bulunan ve günümüze kadar fiziki anlamda korunarak gelmiş Bergama Asklepion'un simgesi olarak Kutsal Yol (Via Tecta)'dan sonra gelen giriş bölümünde bulunan kırık yarım mermer sütun (yılanlı sütun) (8) üzerindeki bir kaptan sütü çen iki yılanlı motifinin seçilmesi, Ege Bölgesinde kurulmuş ilk tıp fakültesi olan Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinin kuruluş anlamını, felsefesini özetlemesi ve misyonunun geliştirilmesi açısından önemlidir. Burada konumlanan

Bergama Asklepionu imajı, yine burada hekimlik yapmış (Bergamalı) Galen'in (Galenos / M.S. II. Yy.) (9) varlığını da nitelendiren bir başka öğedir. Ancak her nedense sonraki süreçte Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinin kullandığı bu amblemden vazgeçildiği görülmektedir. Buradan hareketle, bu ambleme yeniden geri dönüşün sağlanmasının Ege bölgesinin tıp tarihi mirasının hatırlatılması için yararlı olacağına, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinin mevcudiyetini sembolize eden ve ilk kez bu kurum tarafından amblem haline getirilerek kullanılan özel ve tarihsel bir etkinin süreceğine inanıyoruz. Bu öze dönüş sayesinde, tıp dergisinin de ambleminin bununla bütünleşmesiyle nostaljik bir yaklaşımın kalıcı hale dönüşmesi mümkün olacaktır.

Çıkar çatışması: Yazarlar çalışmada herhangi bir finansal destek kullanmamış olup yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

1. Atıcı E. Kafa SE. Türkiye'de İlk "Tıp Etiği" Dergisi: 1993-2017. Türkiye Klinikleri J Med Ethics. 2017;25(3):93-102.
2. Akçiçek E. Kayar R. İzmir'de Yayınlanan Tıp Dergilerinin Tarihçesi. SSK Tepecik Hast Derg 1992; 2 (1):81-4.
3. Bayat AH. Özgüven Ö (1977). Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası Birinci 10 Yıllık Fihristi 1962-1971. Ege Üniversitesi Matbaası. İzmir.
4. Kaynak olarak incelenen sayı: Ege Tıp Cemiyeti Mecmuası Cilt:1 Sayı:3, 1 Ağustos 1961.
5. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tarihçesi http://aciltip.medicine.ankara.edu.tr/?page_id=330 (E.T 04.10.2023).
6. Yoloğlu S. Şarlak AY. Şarlak Ö. Türkiye'deki Tıp Fakülteleri. Journal of Turgut Özal Medical Center. 1998; 5(1): 47-51.
7. Hasta Hakları Yönetmeliği. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4847&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> (E.T 30.10.2023)
8. Asklepion.<https://kvmgm.ktb.gov.tr/Eklenti/91012.izmir-bergama-asklepion-oren-yeripdf.pdf?0> (E.T. 30.10.2023)
9. Garrison FH., An Introduction to the History of Medicine, Fourth Edition, W.B. Saunders Company-Philadelphia, 1967; 112-113.